

**Uchwała nr LVI/449/2006
Rady Miejskiej w Kłodzku
z dnia 31 sierpnia 2006r.**

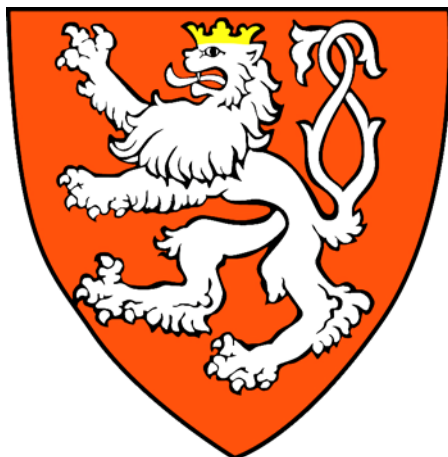
**w sprawie: przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
ze szczególnym uwzględnieniem: ubóstwa, bezdomności, bezrobocia i
problemów mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko uzależnionych od alkoholu i
środków psychoaktywnych na lata 2006 – 2010.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu uzależnieniom (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.) Rada Miejska w Kłodzku, uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2010 w brzmieniu:

**„GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA KŁODZKA
NA LATA 2006-2010**

*„Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.
Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne
i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.*

*Art. 71 ust. 1
Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 2 kwietnia 1997 r.*

I. Wprowadzenie

„Pojęcie dobra rodziny obejmuje tak aspekt materialny, duchowy, jak i moralny istnienia i funkcjonowania rodziny. Uwzględnienie dobra rodziny przez organy publiczne działające w zakresie prawa i polityki społecznej winny zapewniać jak najlepsze podstawy prawidłowego rozwoju rodziny”.

Organy administracji samorządowej wykonują zadania z zakresu pomocy społecznej jako zadania własne lub zlecone z zakresu administracji rządowej. Taki podział zadań wynika z tzw. ustaw ustrojowych, a więc ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Ustawy te wymieniają pomoc społeczną wśród zadań należących do zakresu działania jednostek samorządu terytorialnego.

Obowiązek gminy udzielania pomocy osobom potrzebującym jest niezależny od ciążącego na innych osobach obowiązku zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą bezrobocia, ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych, tworzą powiązany ze sobą zbiór problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną.

Zadania gminy o charakterze obowiązkowym mają na celu zapewnienie mieszkańcom gminy minimalnego (podstawowego) poziomu bezpieczeństwa i muszą być przez gminę realizowane obligatoryjnie. Realizacja zadań pomocy społecznej wynika z rozeznaczonych potrzeb mieszkańców gminy przy jednoczesnym ustaleniu priorytetowego zakresu realizacji tych zadań uwzględniając możliwości finansowe oraz infrastrukturalne Gminy Miejskiej Kłodzko.

Reforma ustrojowa, powołanie samorządu terytorialnego w 1990 roku doprowadziły do reorganizacji zadań państwa i ich częściowej decentralizacji. Jednym z zadań nowo utworzonych gmin, stała się pomoc społeczna.

Rola gminy w zaspakajaniu potrzeb publicznych jest bardzo ważna. Zgodnie z zasadą pomocniczości zadanie gminy w zakresie pomocy społecznej zostało najbardziej rozbudowane. To właśnie gminy są najmniejszymi jednostkami podziału terytorialnego państwa i to one znajdują się najbliżej potrzebujących.

Indywidualne i zbiorowe potrzeby mieszkańców pojawiają się i są zaspakajane w środowisku lokalnym.

Wspólnota samorządowa za pośrednictwem wyspecjalizowanej administracji podejmuje działania zmierzające do niwelowania różnic w procesie zaspakajania

podstawowych potrzeb. Na szczeblu gminnym pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących.

Aby działać w tym obszarze jak najbardziej skutecznie, realizować aktywne i dostosowane do potrzeb formy polityki społecznej, której celem jest poprawienie warunków życia lokalnej społeczności, ważnym zadaniem staje się opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka na podstawie i w oparciu o lokalne rozeznanie potrzeb.

Strategia określa kierunki działania wskazując pośrednio dziedziny, którym władze samorządowe winny się zajmować w zakresie pomocy społecznej i umożliwić stabilną i długofalową realizację zadań i programów związanych z pomocą społeczną.

Ideą, która przeświecała opracowaniu strategii jest stworzenie rozwiązań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Działania osłonowe mają na celu zapobieganie izolacji i marginalizacji oraz doprowadzenie w miarę możliwości do usamodzielnienia osób i rodzin i ich integracji ze środowiskiem.

Świadomość istniejących w Gminie Miejskiej Kłodzko problemów społecznych stanowi motywację do konstruowania rozwiązań dających szansę na podniesienie efektywności oddziaływań pomocowych funkcjonujących w istniejącym systemie instytucji wspierających osoby zakwalifikowane do poszczególnych kategorii dysfunkcji.

II. Formułowanie strategii

Formułowanie strategii składa się z czterech podstawowych kroków:

- ustalenia celów strategicznych,
- analizowania środowiska (otoczenia),
- analizowania naszych mocnych i słabych stron,
- próby wzajemnego dopasowania naszych mocnych i słabych stron do środowiska (otoczenia).

Ustalenie celów strategicznych jest punktem wyjścia formułowania strategii. Określone cele strategiczne koncentrują się na szerokich, ogólnych problemach i mają horyzont długookresowy.

Po ustaleniu celów strategicznych dokonujemy analizy środowiska (otoczenia). Analiza ta obejmuje staranną ocenę środowiska (otoczenia) z punktu widzenia szans i zagrożeń jakie możemy napotkać.

Następnym etapem formułowania strategii jest analiza naszych mocnych i słabych stron. Ogólnie rzecz biorąc, diagnoza ta obejmuje takie elementy jak: ludzkie, rzeczowe, finansowe i informacyjne.

Planowanie odbywa się w kontekście określonego środowiska (otoczenia), dlatego też zrozumienie środowiska (otoczenia) ma podstawowe znaczenie, jako pierwszy krok w planowaniu. Opierając się na zrozumieniu środowiska (otoczenia), ustalamy co jest naszym ogólnym posłannictwem (misją). Musimy wyrobić sobie pełne i dogłębne zrozumienie tego kontekstu po to, by określić misję i opracować jej cel strategiczny.

Cele mają kluczowe znaczenie dla skuteczności strategii i spełniają szereg zadań (funkcji). Cele strategiczne w pomocy społecznej spełniają cztery ważne funkcje. Po pierwsze stanowią wskazówkę i nadają jednolity kierunek naszemu działaniu. Wytyczone cele pozwalają wszystkim zrozumieć, dokąd zmierzamy i dlaczego osiągnięcie pewnego docelowego stanu jest tak ważne.

Po drugie, praktyka ustalania celów wpływa na planowanie. Skuteczne wytyczenie celów sprzyja dobremu planowaniu, a ono z kolei ułatwia ustalenie celów w przyszłości. Bez wytyczonych celów plany poprawy warunków życiowych ludzi, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodzinnej, życiowej miałyby niewielki sens.

Po trzecie, cele mogą być źródłem motywacji dla pracowników. Cele sformułowane konkretnie, o umiarkowanym stopniu trudności, mogą motywować pracowników do wydajniejszej pracy, zwłaszcza jeśli osiągnięcie celu może zostać nagrodzone.

Po czwarte, cele dają skuteczny mechanizm oceny i kontroli. Oznacza to, że przyszłe wyniki będzie można ocenić na podstawie stopnia realizacji wytyczonych dziś celów.

Zatem zachodzi konieczność określenia strategicznych priorytetów pomocowych Gminy, jako bazy do sporządzenia opracowania z zakresu planowania pomocy społecznej dla najuboższych mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko.

Niniejsze opracowanie powstało w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zmianami). Większość informacji zawartych w tym opracowaniu powstało na podstawie aktów prawnych oraz w efekcie współpracy z przedstawicielami niżej wymienionych Instytucji:

1. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku;
2. Powiatowym Urzędem Pracy w Kłodzku;
3. Komendą Powiatową Policji w Kłodzku;
4. Referatem Mieszkaniowym przy Urzędzie Miasta w Kłodzku;
5. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodziny i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku;
6. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
7. Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta w Kłodzku;
8. Wydziałem Oświaty, Kultury, Turystyki i Sportu przy Urzędzie Miasta w Kłodzku;

9. oraz Dyplomowanymi Pracownikami Socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

III. Cechy opracowania

Strategię opracowano przy założeniu, że zadania z niej wynikające będą realizowane na przestrzeni 4 lat a więc obejmuje lata 2006 – 2010. Opierając się na założeniu dostępności środków finansowych, zaangażowaniu w szczególności instytucji wymienionych w tym programie, wsparciu ze strony instytucji pozarządowych, a także osób, którym nie jest obojętne zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców Kłodzka, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Niniejsza strategia wytycza działania w określonym kontekście czasowym.

Podstawą opracowania strategii jest art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Ustawodawca określił, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy, „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia ma określić realizowanie aktywnych form polityki społecznej w Naszej Gminie w określonym przedziale czasowym, biorąc pod uwagę środki jakimi dysponuje lub może dysponować Gmina na realizację zadań pomocowych wobec swoich mieszkańców poprzez realizację aktywnych form polityki społecznej, które mają poprawić jakość życia społeczności lokalnej.

Transformacja ustroju społeczno-gospodarczego Państwa zmieniła w sposób znaczący warunki życia społeczeństwa.

W mieście Kłodzku z uwagi na wysoki wskaźnik bezrobocia, likwidacje wielu zakładów pracy, rozwiązanie problemu bezrobocia stało się jedną z najważniejszych kwestii ekonomicznych i społecznych.

Do bezrobocia, które przynosi ujemne skutki ekonomiczne, przejawiające się ubóstwem bezrobotnych i ich rodzin, dochodzą również negatywne skutki społeczne wynikające ze zwiększającej się liczby sytuacji krytycznych i przypadków patologii społecznej.

Koszty społeczne związane z bezrobociem są bardzo wysokie, przede wszystkim powodują marginalizację ludzi, sprzyjają szerzeniu się alkoholizmowi, agresywnym zachowaniom i przestępczością. W ograniczaniu wzrostu i skutków bezrobocia konieczne są działania ze strony państwa i innych podmiotów polityki społecznej w szczególności samorządów lokalnych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych i innych instytucji.

Strategia na lata 2006 - 2010 odwołuje się do aktów prawnych powszechnie obowiązujących jak i do innych dokumentów szczegółowych przyjętych przez Radę Miejską Kłodzka, takich jak uchwały.

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zmianami)

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa i ingeruje wtedy, gdy osoba lub rodzina nie jest w stanie własnymi siłami przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Ustawa ta reguluje polski system pomocy społecznej. Jej celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wkracza więc w sytuacje osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym działaniem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, kościołami, fundacjami i stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzać do życiowego uaktywnienia osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Dnia 1 maja 2004 roku weszła w życie nowa ustawa o pomocy społecznej zastępując ustawę o pomocy społecznej z 29 listopada 1990 r. Część świadczeń, które do końca kwietnia wypłacane były na mocy starej ustawy, nie znalazło się już w nowej regulacji. Nie oznacza to, że te formy pomocy zostały zlikwidowane. Od 1 maja 2004 r. są one przyznawane na mocy ustawy o świadczeniach rodzinnych. W wielu gminach w Polsce przyznawaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej. Zmieniają się więc niektóre zasady i kryteria udzielania wsparcia, jednak instytucja pozostaje, i część świadczenio-biorców zwróci się po pomoc w to samo miejsce, co w poprzednim okresie.

2. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zmianami).

W ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie wprowadzono nowy model współpracy organizacji pozarządowych z organami administracji publicznej. Model ten polega między innymi na nałożeniu na jednostki samorządu terytorialnego obowiązku

współdziałania z organizacjami pozarządowymi. Ustawa reguluje również zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, reguły i formy zlecenia realizacji zadań publicznych.

Organom administracji publicznej przyznano odpowiednie uprawnienia kontrolne wobec podmiotów realizujących zadania publiczne. Regulacje zawarte w ustawie dotyczą uzyskiwania przez organizacje statusu pożytku publicznego, nadzór nad tą działalnością, a także warunki zatrudniania i wykonywania pracy przez wolontariuszy. Zasady współpracy dotyczą nie tylko organizacji pożytku publicznego, ale wszystkich organizacji pozarządowych i innych podmiotów, prowadzących działalność pożytku publicznego.

3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zmianami).

Jej celem jest stworzenie systemu pomocy dla ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym – bezdomnych, leczących się z uzależnień, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów, uchodźców.

Tworzy nową jakość w organizacji społeczeństwa obywatelskiego, ponieważ zrównuje instytucje publiczne i organizacje pozarządowe w tworzeniu nowej formuły zatrudnienia. To organizacje pozarządowe, tworzące wzorcowe centra integracji społecznej zainspirowały rząd do stworzenia ram prawnych dla tej formy pomocy. Przez zatrudnienie socjalne rozumie się świadczenie pomocy dla tych, którzy nie są w stanie sami zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych i popadają w ubóstwo. Formy tego wsparcia przewidziane w ustawie to kluby i centra integracji społecznej. Działalność tych instytucji to: prowadzenie zajęć terapeutycznych, organizacja zatrudnienia wspieranego i zamkniętego rynku pracy. Uczestnicy zajęć w Centrum bądź Klubie będą otrzymywać równowartość zasiłku dla bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy. Zadaniem centrów i klubów będzie również kształcenie umiejętności zawodowych, przyuczanie do pełnienia ról społecznych, nauka planowania życia i samodzielności życiowej, racjonalnego gospodarowania finansami. Po pomyślnym zakończeniu zajęć w centrum, uczestnik może liczyć na pomoc Powiatowego Urzędu Pracy w znalezieniu zatrudnienia.

4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zmianami)

Ustawa o świadczeniach rodzinnych weszła w życie 1 maja 2004 r. Zmienia zasady przyznawania świadczeń rodzinnych. Ustawa o świadczeniach rodzinnych ma charakter odrębnego od systemu pomocy społecznej, systemu pozaubezpieczeniowych świadczeń rodzinnych, które:

- mają na celu wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji, głównie opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej,

- mają charakter mniej selektywny niż świadczenia z pomocy społecznej,
- określają kryterium dochodowe warunkujące dostęp do świadczeń na poziomie wyższym niż potrzeby egzystencjonalne,
- mają wyłącznie charakter wyłącznie obligatoryjny i nie wymagają analizowania potrzeb metodą wywiadu środowiskowego,
- mają jedno źródło finansowania wydatków (budżet państwa),
- są realizowane przez uproszczoną strukturę organizacyjną.

5. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86, poz. 732 z późn. zmianami).

Sejm 4 marca 2005 r. przyjął ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej. Ustawa wprowadziła rozwiązania pozwalające na skuteczniejsze egzekwowanie alimentów od osób zobowiązanych do ich płacenia. Osoby samotnie wychowujące dzieci, na rzecz których zostały orzeczone alimenty, które są nieściągalne, otrzymają od gminy zaliczkę alimentacyjną. Zaliczki te dotyczą osób, w rodzinach których dochód na osobę nie przekracza 583 zł.

Zgodnie z ustawą wypłata zaliczki oznacza, że dłużnik alimentacyjny ma obowiązek zapłacić gminie równowartość tej kwoty powiększonej o 5% (koszty egzekucji alimentów).

6. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz.1001 z późn. zmianami)

Ustawa o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy od 1 czerwca 2004 roku zastąpiła ustawę „o przeciwdziałaniu bezrobociu”. Duża liczba bezrobotnych oraz pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne, jak również duży wysiłek finansowy państwa, przy niskiej efektywności wykorzystania środków spowodował sytuację wymagającą uelastycznienia wydatków budżetowych i zwiększenia bezpieczeństwa socjalnego – tak można określić przyczyny powstania i uchwalenia nowej ustawy.

Rolą gmin ze względu na bliskość do obywatela oraz istniejący i funkcjonujący system pomocy społecznej będą następujące zadania:

- wzmocnienie usług prozatrudnieniowych w ramach systemu pomocy społecznej,
- aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zapewnienie dostępności do informacji o możliwości podjęcia pracy,
- zapewnienie informacji obywatelskiej o usługach służb społecznych.

Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może być realizowana w ramach pracy socjalnej poprzez:

- zatrudnienie socjalne – regulowane ustawą o zatrudnieniu socjalnym oraz

- umożliwienie ośrodkom pomocy społecznej w większym niż dotychczas stopniu wykorzystania instrumentu robót publicznych, jako elementu zatrudnienia socjalnego, które będą zapewniać krótkookresowe prace aktywizujące osoby w najtrudniejszej sytuacji (redystrybucję środków prowadzić będzie dalej powiatowy urząd pracy).

Istotnym problemem jest doprowadzenie do zintegrowania działań różnych służb społecznych na tym samym szczeblu samorządowym, jak również skoordynowanie działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu. Zgodnie z nową ustawą koordynacja ta będzie realizowana poprzez:

- integrację programową – ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminy, powiaty i województwa opracowanie i realizację gminnej strategii integracji i polityki społecznej obejmujących konstytucyjne zadania poszczególnych szczebli samorządowych, oraz zasady konsultowania programów powiatowych z gminami, zaś wojewódzkich z powiatami. Zapisy te muszą znaleźć również odzwierciedlenie w nowej ustawie;
- integrację projektową – poprzez wbudowanie mechanizmów stymulujących uzgadnianie projektowe i finansowanie programów regionalnych i lokalnych pomiędzy województwami i powiatami;
- integrację informacyjną – poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu informatycznego pomiędzy sferą zabezpieczenia społecznego a sferą rynku pracy umożliwiającego skuteczny przepływ informacji o beneficjentach i partnerach pomocy społecznej i rynku pracy.

Ustawa definiuje następujące grupy szczególnie zagrożone na rynku pracy, wobec których stosowane będą instrumenty aktywizacyjne:

- osoby do 24 roku życia dotychczas niepracujące lub osoby, które ukończyły naukę w szkole w ostatnich 24 miesiącach,
- osoby powyżej 54 roku życia,
- osoby bezrobotne co najmniej 24 miesiące,
- osoby o niskim poziomie wykształcenia i bez kwalifikacji zawodowych,
- osoby samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia.

Wobec tych grup stosowane będą następujące instrumenty:

- organizowanie i finansowanie zatrudnienia wspieranego (dotacja dla pracodawcy na wyposażenie miejsca pracy oraz refundacja części wynagrodzeń lub składek na ubezpieczenie społeczne - prace interwencyjne, staże, refundacja składki ubezpieczeniowej, programy wsparcia);
- pokrywanie części kosztów z tytułu opłat ponoszonych za korzystanie z placówek opiekuńczych lub pomocy domowej dla osób samotnie wychowujących dzieci przez okres pierwszych 12 miesięcy trwania zatrudnienia;

- zatrudnienie socjalne (uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej, roboty publiczne).

W stosunku do osób uprawnionych do świadczeń przedemerytalnych na podstawie odrębnej ustawy przewidziane będą następujące działania, osoba uprawniona do świadczenia przedemerytalnego będzie zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy przez okres do 6 miesięcy. Urząd w tym czasie powinien przedstawić ofertę pracy lub program aktywizacyjny. W przypadku braku możliwości zatrudnienia lub aktywizacji po okresie 6 miesięcy, uprawniony otrzymuje decyzję o przyznaniu świadczenia.

Nowym instrumentem aktywizacji osób bezrobotnych są prace społecznie użyteczne, prace te wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Do prac społecznie użytecznych mogą być skierowani bezrobotni bez prawa do zasiłku, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w wymiarze 10 godzin w tygodniu i za każdą godzinę wykonywanej pracy otrzymują świadczenie w wysokości nie mniejszej niż 6 zł za godzinę pracy.

7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 651).

Ustawa określa zasady zakładania, prowadzenia działalności, łączenia oraz likwidacji spółdzielni socjalnych.

Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnych jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków spółdzielni.

Spółdzielnie socjalne mogą założyć osoby bezrobotne w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym i osoby niepełnosprawne, w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Spółdzielnia socjalna może liczyć nie mniej niż pięciu i nie więcej niż pięćdziesięciu członków.

Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.

Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

1. społecznej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu

społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,

2. zawodowej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społeczno użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

8. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 733 z późn. zmianami).

Ustawa ta zawiera regulacje dotyczące zagadnień z zakresu ochrony praw lokatorów, a także problematyki związanej z lokalami socjalnymi i mieszkaniowym zasobem gminy. Ustawa ta, wraz z ustawą o dodatkach mieszkaniowych, zastąpiła obowiązującą poprzednio ustawę z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych. Przepisy ustawy o ochronie praw lokatorów nie zajmują się tylko problematyką szczególnej sytuacji najemcy lokalu mieszkalnego, ale dotyczą podmiotów także innych stosunków prawnych, będących podstawą do korzystania z mieszkań.

9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. nr 71, poz. 734 z późn. zmianami).

Regulacje prawne dotyczące dodatków mieszkaniowych należą do sfery prawa administracyjnego, których zadaniem są kompleksowe regulacje systemu tych dodatków. Polega to głównie na likwidacji barier ekonomicznych uniemożliwiających podniesienie czynszu dzięki objęciu systemem dodatków szerszego kręgu osób. Ustawa adresowana jest do gospodarstw domowych o najniższych dochodach w celu umożliwienia im pokrycia zwiększonych wydatków na mieszkanie.

Dodatek mieszkaniowy to świadczenie pieniężne wypłacane przez gminę, osobom o niskich dochodach, które mają tytuł prawny do lokalu. Dodatek ten ma umożliwić opłacanie czynszu oraz innych wydatków mieszkaniowych. Przyznawany jest przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w drodze decyzji administracyjnej.

10. Ustawa z dnia 14 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535, z późn. zmianami)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- a) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- b) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- c) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz 230, z późn. zmianami)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4¹ ust. 1 stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Zadania gminy w systemie pomocy społecznej związane są z zadaniami określonymi w innych ustawach. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zalicza się do zadań własnych gminy, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych zostały również poruszone przez Koordynatora ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Panią Marię Frąckowiak w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Miejskiej Kłodzko. Program ten stanowi załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Kłodzku Nr XIX/156/2004 z dnia 29 stycznia 2004 r. Szczególny nacisk w programie położono na prowadzenie profilaktyki

wśród dzieci i młodzieży. Stworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych opartych na szerokiej edukacji społecznej w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Opisane wyżej ustawy, łącznie z licznymi rozporządzeniami stanowią instrumenty służące realizacji polityki społecznej zapobiegającej wykluczeniu społecznemu.

Działania zmierzające do rozwiązań systemowych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu powinny być opracowane przy konsultacji z partnerami społecznymi – organizacjami pozarządowymi i samorządami terytorialnymi. Organizacje pozarządowe i samorzady terytorialne powinny też włączyć się w realizację tych działań.

IV. Dane dotyczące Gminy Miejskiej Kłodzko

Kłodzko miasto powiatowe liczące 28.440 ludności (Gmina Miejska Kłodzko stan na 2005 r.). Największe miasto Ziemi Kłodzkiej, jej tradycyjna i nie kwestionowana stolica. Leży w północno-wschodniej części Kotliny Kłodzkiej, u południowo-zachodniej podnóży Gór Bardzkich. W centrum Kłodzka wznosi się Forteczna Góra (369 n.p.m.), poniżej której rozlokowało się stare miasto. Okolice bezpośrednio na południe i zachód od miasta są płaskie i faliste, stąd są przede wszystkim obszarem rolniczym. Przez Kłodzko przepływa główna rzeka Sudetów – Nysa Kłodzka, do której na południe od centrum uchodzą Biała Łądecka i Bystrzyca Kłodzka, zaś na północ od centrum Ścinawka.

Kłodzko pełni funkcję ważnego węzła komunikacyjnego. Obok miasta biegnie międzynarodowa droga E67 z Wrocławia przez Kudowę-Słone do Pragi, od której odgałęzia się droga przez Międzylesie do Brna i Wiednia. Z miasta prowadzą ponadto szosy do Nysy i Wałbrzycha. Przez Kłodzko prowadzi linia kolejowa Wrocław – Międzylesie – Praga, biorą tu początek boczne linie do Kudowy Zdroju i Wałbrzycha.

Kłodzko odgrywa dużą rolę jako ośrodek turystyczny, przede wszystkim ze względu na centralne usytuowanie w Kotlinie Kłodzkiej i zarazem jako główny węzeł komunikacyjny, dogodne połączenia autobusowe z wszystkimi miejscowościami Ziemi Kłodzkiej, ale też jako miejscowość o bardzo wysokich walorach krajoznawczych.

1. Ludność.

Według prognozy demograficznej, opracowanej dla Kłodzka na podstawie kształtowania się przyrostu naturalnego oraz migracji, ludność Kłodzka będzie jeszcze maleć (w roku 2000 osiągnęło ponad 31,1 tysięcy, a następnie będzie się obniżać - ok. roku 2010 ludność osiągnie najniższy stan, tj. ok. 28 tysięcy). W następnych latach liczba ludności ponownie zacznie wzrastać. Prognoza ta spełni się, o ile – jak założono – utrzyma się dotychczasowe zjawisko migracji z miasta. Istniejący obecnie obszar miasta, liczący 25 ha, umożliwi dynamiczny rozwój miasta.

Stan ludności na koniec 2005 roku w Kłodzku wynosił 28.440 osób. Gęstość zaludnienia na terenie miasta wynosiła 1138 osób/km². Poniżej przedstawiamy dane dotyczące ludności miasta.

DANE DOTYCZĄCE LUDNOŚCI			
Lata	2003	2004	2005
Ludność ogółem	28.677	28.555	28.440
Mężczyźni	13.408	13.444	13.252
Kobiety	15.269	15.211	15.188
STRUKTURA LUDNOŚCI			
Lata	2003	2004	2005
Ludność ogółem	28.677	28.555	28.440
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	5.249 M – 2.690 K – 2.559	5.265 M – 2.722 K – 2.543	5.056 M – 2.570 K – 2.486
Wiek produkcyjny M (18-64 lat) K (18-59 lat)	18.534 M – 9.224 K – 9.310	18.500 M – 9.200 K – 9.300	18.502 M – 9.188 K – 9.314
Wiek poprodukcyjny	4.894 M – 1.479 K – 3.415	4.890 M – 1.488 K – 3.419	4.882 M – 1.478 K – 3.404
Gęstość zaludnienia osób/km ²	1.147	1.146	1.138
Przyrost naturalny	-100	-45	-64
Saldo migracji	-108	-77	-84

2. Charakterystyka gospodarcza

Miasto jest lokalnym ośrodkiem przemysłowym są tu liczne zakłady produkcyjne i usługowe. Na dzień 31 grudnia 2005 roku w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta w Kłodzku zarejestrowanych było 3.212 aktywnych podmiotów gospodarczych.

Struktura wpisów do ewidencji działalności gospodarczej przedstawiała się następująco:

Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej	Stan wpisów na 31.12.2005 r.
Produkcja	78
Handel	1585
Usługi	1423
Gastronomia	126

Przemiany jakie dokonały się w Polsce w ostatnich latach spowodowały, iż nasz kraj stał się atrakcyjny dla inwestorów zagranicznych. Jedną z zachęt do inwestowania w naszym kraju jest ustanowienie specjalnych stref ekonomicznych. W ramach Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST – PARK” działa Podstrefa Kłodzko.

Podjęcie działalności w specjalnej strefie ekonomicznej daje możliwości skorzystania z ulg i preferencji podatkowych – co oznacza zwiększenie korzyści inwestycyjnych, ale również tworzenie nowych miejsc pracy dla ludności lokalnej.

Teren Podstrefy Kłodzko jest aktualnie w pełni zagospodarowany. Prowadzi działalność gospodarczą trzech inwestorów, a mianowicie:

1. General Electric Power Controls Polska Sp. z O.O.,
2. KPM Meble (Grupa Steinhoff) Sp. z O.O.,
3. Effect-System.

General Electric

jest jedną z największych i najbardziej zróżnicowanych firm na świecie. Swoją działalność opiera na różnorodnej produkcji i usługach. Stosując zawansowane technologie, oferuje szeroką gamę produktów niskonapięciowej aparatury elektrycznej.

Zatrudnia 635 osób.

KPM Meble

jest jedną z większych firm produkującą meble obiciowe w Europie. Oferuje szeroką gamę produktów dla różnych krajów Europy. Większość sprzedawanych mebli ma obicia ze skóry naturalnej, materiały do produkcji mebli są pochodzenia polskiego, oraz z importu: Niemiec i Włoch. Dzienna wielkość produkcji wynosi około 300 kompletów.

Zatrudnia 808 osób.

Effect-System

jest firmą produkującą wyroby branży reklamowej (krzesła, parasole do ogródków piwnych, markizy).

Zatrudnia około 40 osób.

V. Problemy wykluczenia społecznego w Gminie Miejskiej Kłodzko.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń pomocy społecznej w Kłodzku są: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby

z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, powodem przyznania pomocy bywa także alkoholizm, bezdomność, sieroctwo i narkomania. Pomoc dla rodzin dotkniętych tym problemem polega na działaniach doraźnych (świadczenia pieniężne, np. zasiłki celowe) i długofalowych, zmierzających do usunięcia przyczyn ubóstwa. Do podstawowych przyczyn ubóstwa należy bezrobocie. Najważniejszą jednak sprawą w walce z bezrobociem jest likwidacja jego przyczyn. Prowadzona jest ona poprzez pracę socjalną zmierzającą do mobilizacji podopiecznych w poszukiwaniu zatrudnienia.

Dotychczasowe tempo wzrostu bezrobocia i obecna jego skala powoduje, że dotyczy ono coraz szerszych kręgów społeczeństwa, wywołując różnorodne niekorzystne następstwa.

Do bezrobocia, które przynosi ujemne skutki ekonomiczne, przejawiające się ubóstwem bezrobotnych i ich rodzin, dochodzą również negatywne skutki społeczne wynikające ze zwiększającej się liczby sytuacji krytycznych i przypadków patologii społecznej.

Koszty związane z bezrobociem są trudne do oszacowania. Przy bezrobociu krótkookresowym są one zdecydowanie mniejsze niż przy bezrobociu chronicznym, aczkolwiek każdy pojedynczy przypadek bezrobotnego rodzi z całą pewnością stres związany z niepewnością.

Rosnące bezrobocie sprawia, że młodzi ludzie, którzy nie mają zajęcia, wchodzą w konflikt z prawem.

Ograniczenie rozmiarów i skutków bezrobocia jest więc zadaniem priorytetowym. Nie jest to zadanie łatwe, ponieważ w świadomości wielu ludzi pozostających bez pracy utrwalił się pogląd oparty na gwarancji zatrudnienia i bezpieczeństwa socjalnego. Bardzo trudno jest im znaleźć się w nowych warunkach i w nowej rzeczywistości.

W ograniczaniu skutków bezrobocia, prócz aktów prawnych, nowych miejsc pracy, potrzebna jest również edukacja, która kształtuje świadomość i przekonanie osób bezrobotnych, że mogą w pełni uczestniczyć w życiu zawodowym i społecznym.

Wprowadzenie gospodarki rynkowej, wymuszenie aktywnej postawy człowieka, który chce znaleźć pracę i utrzymać ją. Współczesny pracownik powinien posiadać oprócz umiejętności wykonywania danego zawodu, także takie ważne cechy jak: dokładność, sumienność, pracowitość, uczciwość oraz cechy, na które jest dziś szczególne zapotrzebowanie, to znaczy aktywność działania, dążenie do doskonalenia siebie i otoczenia, gotowości do stałego rozwoju.

Wzrost liczby mieszkańców miasta kłodzka korzystających z pomocy społecznej.

Lata w których przyznano pomoc	2003		2004		2005	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	848	2298	1145	2857	1221	2718
Sieroctwo	1	2	5	16	8	21

Bezdomność	30	36	25	28	27	27
Bezrobocie	888	2459	965	2294	1012	2416
Niepełnosprawność	492	1023	361	810	359	746
Długotrwała lub ciężka choroba	319	841	170	341	166	393
Bezradność w sprawach opiekuńczych, wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	332	1177	417	1423	392	1358
Przemoc w rodzinie	-	-	4	36	5	18
Alkoholizm	46	85	75	124	71	132
Narkomania	1	5	4	7	4	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	20	24	20	32	32	55

Źródło: Opracowano na podst. Sprawozdania za rok 2003, 2004 i 2005 Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku

1. Ubóstwo

W ostatnich latach pogorszył się poziom życia rodzin, obecnie niemal co dziesiąty Polak uważa, że jego rodzinie żyje się bardzo biednie i nie wystarcza jej nawet na podstawowe potrzeby, a prawie dwie piąte twierdzi, że ich rodziny żyją skromnie zmuszone na co dzień do bardzo dużych oszczędności (wg danych CBOS).

Polacy deklarują całkowitą bezradność wobec ubóstwa, boją się biedy i nie wiedzą jak sobie z nią poradzić. Z przeprowadzonych badań w 2004 r. przez Centrum Badań Opinii Społecznej dotyczących poczucia zagrożenia biedą i rozmiarów ubóstwa wynika, że wśród przyczyn biedy zdecydowanie na pierwsze miejsce wysuwa się bezrobocie. Na drugim brak wykształcenia i kwalifikacji zawodowych utrudniających otrzymanie dobrej pracy. Następne, wśród przyczyn utrwalających biedę w mniej więcej równym stopniu jest niezaradność życiowa a także alkoholizm. Największe poczucie zagrożenia biedą deklarują renciści oraz osoby uzyskujące najniższe dochody. Spośród wielu barier utrudniających wydostanie się z biedy na pierwszy plan wysuwa się bezrobocie.

Na przestrzeni ostatnich lat systematycznie obniża się poziom życia rodzin w Kłodzku. Zwiększa się grupa osób i rodzin żyjących w ubóstwie, a tym samym liczba mieszkańców miasta do korzystania z systemu pomocy społecznej.

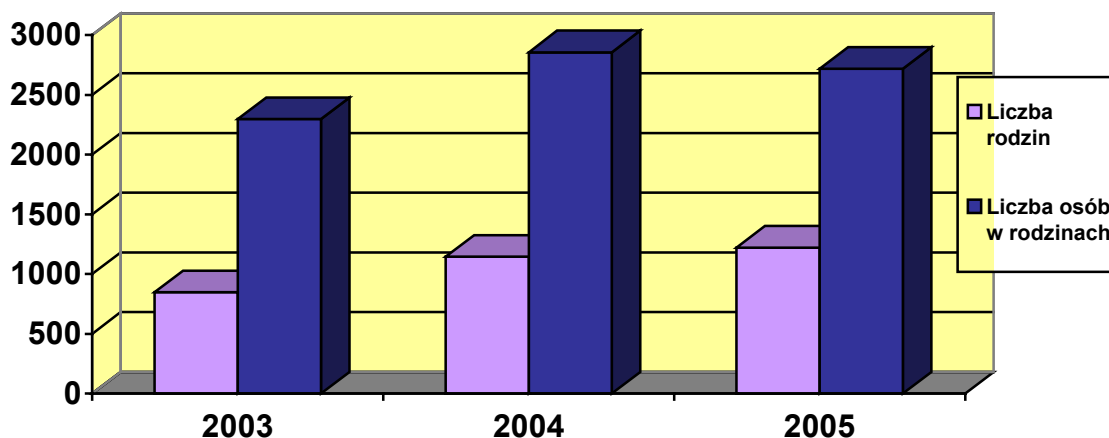
Najistotniejszym wyznacznikiem poziomu życia rodzin jest praca, ponieważ zapewnia stałe dochody. Osoby nie pobierające zasiłków z Powiatowego Urzędu Pracy, to

na ogół długotrwale bezrobotni. Sytuacja ta ma bezpośredni wpływ na utrwalanie się ubóstwa.

Ubóstwo w zderzeniu z bogactwem (dobrym standardem życia) rodzi frustrację i jest dodatkowym powodem do narastania konfliktów. Rodzi u rodziców poczucie winy i bezradności, a u dzieci budzi uczucie żalu i zawodu. Ubóstwo uniemożliwia dostęp do dóbr kultury, imprez i wypoczynku, a w konsekwencji prowadzi do zerwania więzi intelektualnej

i kulturowej, rodzi społeczną izolację. Trudna sytuacja materialna powoduje, że przekazywany młodemu pokoleniu system wartości oraz norm postępowania jest naznaczony stygmatem niższości. Ubóstwo powoduje, że inwestowanie w rozwój i edukację dzieci jest niemożliwe, co sprzyja dalszej utracie i tak niskiego statusu społecznego i sprzyja utrwalaniu się tego stanu rzeczy.

Skala ubóstwa w Kłodzku w latach 2003-2005

Wnioski:

- Jest to dysfunkcja, która dotyka największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, które z powodu ubóstwa wymagają wsparcia systemu pomocowego.
- W stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej, 54,70% otrzymało różne świadczenia ze względu na tą dysfunkcję.
- Ilość osób dotkniętych ubóstwem od 2003 r. zwiększ się.
- Jest to grupa osób narażona na społeczne wykluczenie.

2. Bezdomność

Bezdomność z uwagi na skalę zjawiska, jego przyczyny oraz dotkliwe skutki społeczne jest ważną kwestią społeczną wymagającą określonych działań.

Przyczyny powodujące bezdomność można podzielić na dwie kategorie.

Są to czynniki instytucjonalne:

1. brak dostatecznej ilości mieszkań,
2. dekapitalizacja istniejących budynków i niemożliwość ich eksploatacji,
3. brak zabezpieczenia osłonowego dla wychowanków domu dziecka i byłych więźniów,
4. eksmisje „na bruk”,
5. brak lokali socjalnych,
6. znacząca redukcja mieszkań zakładowych.

Czynniki osobowe i społeczne:

1. dramatyczne obniżanie się dochodu wielu rodzin,
2. wzrost kosztów utrzymania mieszkań,
3. degradacja poczucia odpowiedzialności za własny byt i swoich najbliższych (wcześniejsze gwarancje państwa),
4. wielodzietność, szczególnie rodzin ubogich co powoduje znacznie gorszą pozycję startową w samodzielne życie,
5. duży wzrost zachorowań i postaw patologii społecznej w szczególności alkoholizm i narkomania,
6. rozpad więzi rodzinnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osobą bezdomną jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Według J.Florczaka „bezdomność to stan braku własnego mieszkania połączony z deprivacjami w zakresie podstawowych potrzeb jednostki związany bardzo często z negatywnymi dewiacjami, najczęściej alkoholizmem, przestępczością, ze złym stanem zdrowia i niezdolnością człowieka do rozwiązywania problemów życiowych”.

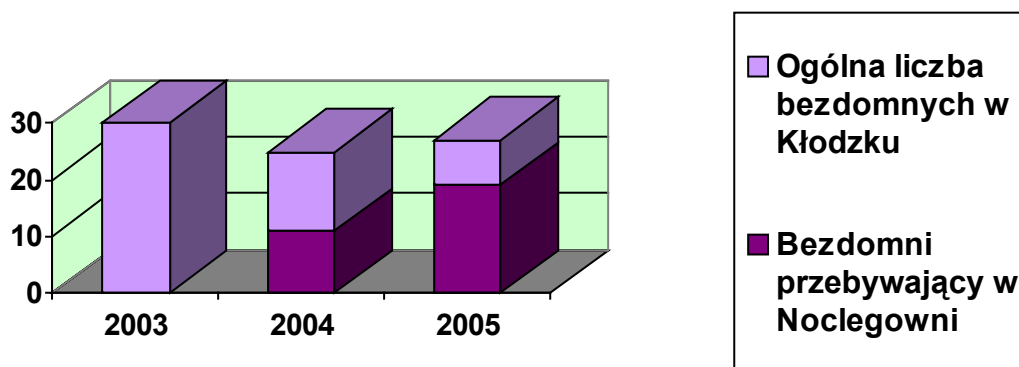
Zdecydowana większość bezdomnych mieszkańców Kłodzka przebywa w Noclegowni, pozostałej części osób bezdomnych miejscem pobytu jest schronienie u znajomych bądź u rodziny, zaś jako miejsce najczęstszego pobytu są baraki, altanki na

działkach. Wskazywali również jako miejsce pobytu dworce, klatki schodowe, strychy i piwnice.

W przypadku podziału ze względu na płeć okazuje się, że kobiety częściej niż mężczyźni mają miejsce pobytu w wynajmowanych pokojach, stacjach kąpielowych u rodziny lub znajomych. W barakach, altankach na działkach, piwnicach, strychach i dworcach najczęściej przebywają mężczyźni, choć nie jest to regułą.

Jedną z głównych przyczyn bezdomności była eksmisja. Drugim powodem były konflikty z rodziną lub współlokatorem ze względu na nadużywanie alkoholu i przemoc, oraz bezdomność jako własny wybór i sposób życia.

Liczba osób bezdomnych przebywających w Noclegowni na tle ogólnej liczby osób bezdomnych przebywających w Kłodzku w latach 2003 – 2005.

Bezdomni korzystają nie tylko z ustawowej pomocy społecznej, do której należy zaliczyć zapewnienie tymczasowego schronienia, posiłku czy odzieży (zadanie własne

gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) oraz ze świadczeń finansowych i pomocy rzeczowej ale również z pomocy innych organizacji np. z pomocy Kościoła Katolickiego, Caritasu, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Polskiego Czerwonego Krzyża, Towarzystwa pomocy im. Św. Brata Alberta.

W działaniach pomocowych na rzecz osób bezdomnych najważniejszym jest aktywizacja tych osób do samodzielnego życia poprzez uzyskanie samodzielnego lokalu mieszkalnego.

Osoby bezdomne przebywające w Noclegowni są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłodzku jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. Ich aktywność zawodowa jest niska nie podejmują stałej pracy, sporadycznie podejmują pracę dorywczą o charakterze zarobkowym lub zbierają surowce wtórne.

Przyczyną tego stanu rzeczy jest znikoma aktywność tych osób, brak ofert pracy, zły stan zdrowia (spowodowany nadużywaniem alkoholu), wiek, brak zainteresowania podjęciem pracy zarobkowej, brak kwalifikacji. Najczęstszym źródłem dochodu są świadczenia przyznane z pomocy społecznej w zależności od potrzeb i możliwości Gminy.

Bezdomność w Kłodzku w latach 2003-2005 wahała się od 30 do 27 osób bezdomnych (w liczbie tej są osoby bezdomne – przyjezdne). Liczba osób korzystających z pomocy w postaci schronienia w Noclegowni wahała się od 11 osób do 19 w latach 2004-2005 (liczba osób bezdomnych przebywających w Noclegowni w ciągu roku).

Porównując dane z poprzednich lat należy odnotować wzrost osób bezdomnych przebywających na terenie Kłodzka korzystających z pomocy w formie schronienia w Noclegowni. Wydłużył się okres pobytu osób bezdomnych w Noclegowni.

W przypadku przebywania osób bezdomnych poza Noclegownią, ustalono, iż 10 osób mieszka u rodziny, znajomych lub w tzw. miejscach „niemieszkalnych” tj. w barakach, altanach na działkach, piwnicach i strychach.

Widać więc, że wzrost osób przebywających w Noclegowni jest dość znaczny. Nie należy jednak tego faktu przypisywać rzeczywistemu wzrostowi osób przebywających przez cały sezon w Noclegowni. Różnica ta wynika z faktu, iż osoby te zwróciły się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku w umieszczeniu ich w Noclegowni gdzie przebywały przez krótki okres czasu, a następnie wracały do swoich środowisk, a nie z faktu przyrostu osób bezdomnych. Noclegownia daje poczucie bezpieczeństwa osobom bezdomnym, organizuje ich życie.

Analizując zebrany materiał można wysnuć kilka wniosków, które dadzą lepszy obraz do zrozumienia i poznania problemu osób bezdomnych przebywających na terenie Kłodzka.

Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko przez ostatni okres trzech lat były dwie kobiety bezdomne, w stosunku do liczby mężczyzn bezdomnych jest to liczba bardzo niska.

Jednakże w przypadku wzrostu liczby bezdomnych kobiet zachodziłaby konieczność wygospodarowania na terenie Naszej Gminy pomieszczenia dla bezdomnych kobiet.

Najważniejszym działaniem Gminy w zakresie zwalczania zjawiska bezdomności byłaby rozbudowa lokali socjalnych.

Wnioski:

- *Dalsze funkcjonowanie Noclegowni dla osób bezdomnych.*
- *Wygospodarowanie jednego pomieszczenia dla kobiet, które mogą być dotknięte bezdomnością.*
- *Systematyczna praca z osobami bezdomnymi, realizacja programów wychodzenia z bezdomności.*
- *Kształtowanie świadomości i odpowiedzialności za swój los oraz uczenie się rozwiązywania swoich problemów życiowych.*
- *Budowa mieszkań socjalnych.*

3. Bezrobocie

Definiując pojęcie bezrobocia musimy więc podkreślić takie cechy charakterystyczne tego zjawiska, które są zgodne z poniższymi kryteriami.

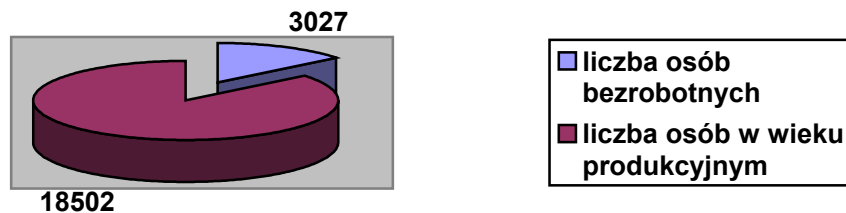
W najpowszechniej przyjmowanych definicjach dla określenia bezrobocia wyszczególnia się trzy charakterystyczne cechy osób w wieku produkcyjnym:

1. bezrobocie dotyczy osób pozostających bez pracy, tzn. nie wykonujących pracy najemnej i nie pracujących na własny rachunek,
2. dotyczy ono osób zdolnych i gotowych do podjęcia pracy na typowych warunkach występujących w gospodarce,
3. bezrobocie dotyczy osób poszukujących pracy.

Biorąc powyższe pod uwagę, można zdefiniować bezrobocie jako zjawisko polegające na tym, że część ludności w wieku produkcyjnym, zdolnej do pracy i gotowej do podjęcia pracy odpowiadającej typowym warunkom występującym w gospodarce, pozostaje bez pracy pomimo podjętych poszukiwań.

Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli procentowy stosunek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób czynnych zawodowo, czyli wszystkich zdolnych do podjęcia pracy.

Liczba osób bezrobotnych na tle osób w wieku produkcyjnym w roku 2005 w Gminie Miejskiej Kłodzko.

Bezrobocie oznacza jeden z wymiarów wykluczenia społecznego, jest to bowiem wykluczenie z zatrudnienia, tzn. jednej z kluczowych aktywności życia zbiorowego.

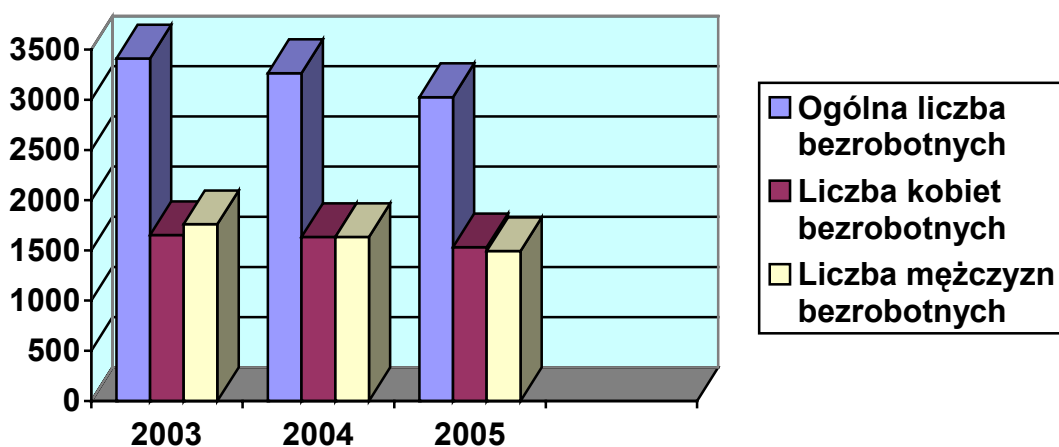
Mówiąc o bezrobociu zwykle mamy na myśli długotrwałe, niedobrowolne wykluczenie z legalnego, odpłatnego i akceptowanego zatrudnienia lub samozatrudnienia.

Ponadto uznaje się również bezrobocie za przyczynę wykluczenia, bowiem im dłużej ktoś jest bezrobotny, tym mniej jest prawdopodobne, że znajdzie pracę i tym bardziej prawdopodobne, że będzie społecznie odizolowany.

Z jednej strony u osób długotrwałe bezrobotnych zmniejsza się motywacja do pracy a z drugiej strony długotrwałe pozostawanie bez pracy zniechęca pracodawców do zatrudnienia takich osób.

Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych Naszego Regionu a także Kłodzka. Na dzień 31 grudnia 2005 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 3.027 osób, w tym 1.533 kobiety. Liczba bezrobotnych w Kłodzku stanowi 14,78% ogółu bezrobotnych w powiecie kłodzkim.

Liczba osób bezrobotnych w latach 2003 – 2005
(na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku)

Trudna sytuacja na rynku pracy spowodowana jest restrukturyzacją wszystkich branż przemysłu, co pociągnęło za sobą likwidację wielu zakładów pracy, zwiększenie liczby zwalnianych pracowników.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby:

1. pozostające bez pracy – powyżej 12 miesięcy tj. 1.569 osób, co stanowi 51,8% ogółu bezrobotnych w gminie;
2. wg stażu pracy – ze stażem pracy do 5 lat tj. 918 osób, co stanowi 30,3% ogółu bezrobotnych lub bez stażu tj. 559 osób co stanowi 18,2%;
3. wg wykształcenia – gimnazjalne i poniżej tj. 1.055 osoby, co stanowi 34,9% ogółu bezrobotnych;

4. wg wieku – w przedziale wiekowym 45-54 lata – 881 osób tj. 29,1% ogółu bezrobotnych;
5. liczba osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych – 467 osoby, co stanowi 15,42% ogółu bezrobotnych.

Wybrane kategorie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłodzku

Kategorie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Bezrobotni ogółem	3.027	1.533	1.494
Długotrwale bezrobotni	2.110	1.116	994
Bezrobotni do 25 roku życia	516	258	258
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	645	291	354
Bezrobotni niepełnosprawni	116	62	54
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	1091	595	496
Samotnie wychowujący dziecko do 7 roku życia	148	143	5
Poszukujący pracy	90	48	42

Liczba bezrobotnych według wieku

Wiek w latach	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
18 – 24	516	258	258
25 – 34	834	467	367
35 – 44	586	315	271
45 – 54	881	418	463
55 – 59	186	75	111
60 i więcej	24	-	24
Razem	3.027	1533	1.494

Liczba bezrobotnych według wykształcenia

Poziom wykształcenia	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Gimnazjalne i poniżej	1.055	471	584
Zasadnicze zawodowe	786	341	445
Policealne i średnie zawodowe	743	417	326
Średnie ogólne	322	227	95
wyższe	121	77	44
Razem	3.027	1.533	1.494

Liczba bezrobotnych według stażu

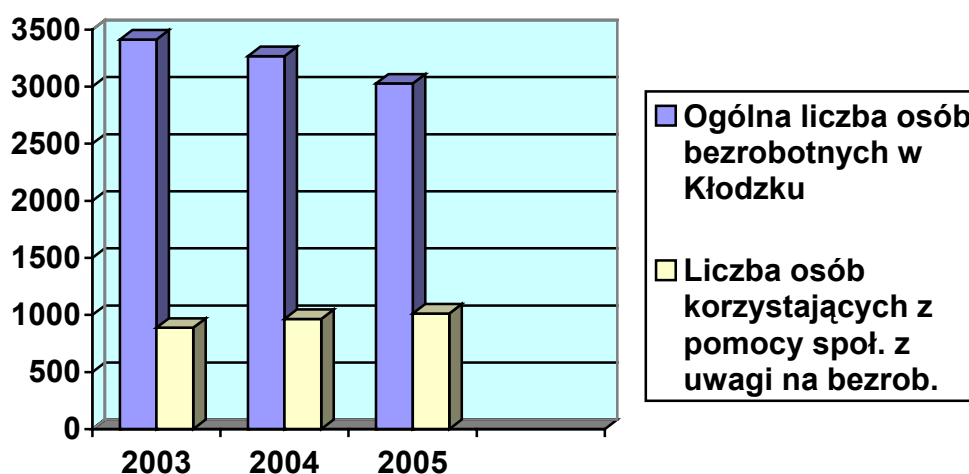
Staż pracy w latach	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Bez stażu	559	281	278
Do 1 roku	319	177	142
1 – 5	599	297	302
5 – 10	445	230	215
10 – 20	570	320	250

20 – 30	463	211	252
30 i więcej	72	17	55
Razem	3.027	1.533	1.494

W Gminie Miejskiej Kłodzko, ze względu na brak miejsc pracy panuje długotrwałe bezrobocie, które spowodowało znaczny spadek aktywności społecznej dość licznej grupy w różnym stopniu zagrożenia, aż do pojawienia się grup szczególnego ryzyka tj. grup, które bez odpowiedniego systemu wsparcia nie będą mogły wejść na rynek pracy i powrócić do czynnego życia zawodowego. Stan ludności czynnej zawodowo w wieku od 18 do 64 roku życia na dzień 31 grudnia 2005 roku w Kłodzku wynosił 18.502 osób, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy było 3.027 osób pozostających bez pracy. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w Gminie Miejskiej Kłodzko stanowi 16,36% osób w wieku produkcyjnym.

Bezrobocie jest główną dysfunkcją, z powodu której mieszkańcy Naszego Miasta korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, na tle ogólnej liczby osób bezrobotnych w Kłodzku w latach 2003 - 2005

Trudnym problemem rodzącym szczególnie wiele sytuacji kryzysowych jest utrata pracy. Bezrobocie niesie nie tylko konsekwencje w postaci ograniczenia konsumpcji, czy niemożności pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, ale także negatywne skutki bezrobocia mają odzwierciedlenie w stosunkach wewnątrzrodzinnych.

Motywacją do tworzenia programów pomocy dla osób bezrobotnych, stanowiących najliczniejszą grupę świadczeniobiorców pomocy społecznej, jest świadomość negatywnych konsekwencji zjawiska bezrobocia.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, warunkuje na poziomie rodziny takie negatywne skutki, jak:

- dezintegracja rodziny, spadek autorytetu,
- zmniejszenie siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenie ryzyka wystąpienia patologii życia rodzinnego.

Na poziomie indywidualnym powoduje:

- brak wiary we własne siły,
- obniżenie samooceny,
- wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania problemów,
- przyczynia się do zaniku gotowości i chęci do pracy,
wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego.

Poszerzające się obszary niedostatku materialnego spowodowanego bezrobociem mogą być przyczyną narastania zjawisk społecznie niepożądanych, mogą wyzwać szeroko rozumiane zachowania patologiczne.

Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych, ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci.

Wnioski:

- *Stopa bezrobocia w Gminie Miejskiej Kłodzko wynosiła w 2005 roku 16,36%, co dziewiąty mieszkaniec Naszego Miasta pozostawał bez pracy.*
- *Ilość bezrobotnych w Gminie Miejskiej Kłodzko nieznacznie maleje w głównej mierze jest to spowodowane migracją osób w wieku produkcyjnym.*
- *Bezrobocie jest główną dysfunkcją powodującą ubóstwo rodzin i konieczność korzystania z systemu pomocy społecznej.*

4. Problemy mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych

Alkoholizm, nałóg picia alkoholu, choroba powstająca wskutek nadużywania alkoholu powodująca m.in. uszkodzenia przewodu pokarmowego, wątroby, nerek, serca oraz zaburzenia psychiczne.

Przez nadużywanie alkoholu rozumiemy wszelką postać spożywania alkoholu, która rodzi problemy tak dla konsumenta jak i dla otoczenia.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy

ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych społeczności lokalnych.

Na terenie gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Kłodzku, Poradnia Odwykowa i Uzależnień, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocy oraz Klub AA przy Klasztorze O.O. Franciszkanów, gdzie udzielana jest pomoc osobom uzależnionym.

Pomoc społeczna zmiernąca do systematycznego, skutecznego działania zapobiegawczego zwalczającego zjawisko nadużywania alkoholu.

Choroba alkoholowa niesie za sobą degradację moralną, społeczną i życiową wielu rodzin. Wprawdzie alkoholizmu nie da się wyleczyć w dosłownym znaczeniu (jak np. grypy) ale można rozwój choroby powstrzymać, a to spowoduje, że osoba dotknięta alkoholizmem i jego otoczenie zaczną odzyskiwać zdrowie i powracać do normalnego życia. Leczenie alkoholizmu i wszelkie działanie w zminimalizowaniu zjawiska daje ogromną nadzieję na zmianę życia wielu rodzin.

Problemy osób uzależnionych od alkoholu.

Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, świadomości zagrożeń jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu, a także od środowiska w jakim się wychowali, od otoczenia w jakim mieszkają oraz od statutu aktywności życiowej i zawodowej. Osoby dotknięte ubóstwem, bezdomnością czy bezrobociem będą bardziej narażone na negatywny wpływ alkoholu.

Wśród osób spożywających alkohol można wyodrębnić kilka grup:

1. osoby, które są w stanie kontrolować spożywanie alkoholu,
2. osoby, które nadużywają alkohol przy każdej nadarzającej się okazji,
3. osoby, które są uzależnione od alkoholu i utraciły kontrolę spożywania alkoholu.

Ilość spożycia alkoholu w danym środowisku daje nam obraz skali problemów alkoholowych a także wskaźnik uzależnień. Powyższe stwierdzenie można odnieść do następujących relacji, im wcześniejszy jest pierwszy kontakt z alkoholem i im większe jest jego spożycie tym większy jest zakres problemów alkoholowych.

Do powstania choroby alkoholowej, może dochodzić w wyniku działania czynników, takich jak:

1. czynnik środowiskowy – reklamy, obyczaje, zwyczaje towarzyskie, dostępność napojów alkoholowych,
2. czynniki psychologiczne – zjawiska emocjonalne, umysłowe, interpersonalne,
3. czynniki biologiczne – podwyższona tolerancja na substancję, deficytami biochemicznych regulatorów stanów psychicznych istotnych dla uzyskania dobrostanu.

Negatywne zjawisko społeczne jakim jest alkoholizm jest często konsekwencją braku umiejętności radzenia sobie z problemami tj. ubóstwem, bezdomnością, brakiem pracy. Prowadzi to często do stosowania form przemocy fizycznej czy psychicznej wobec członków rodziny przez osobę uzależnioną od alkoholu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Miejskiej Kłodzko stawia sobie za cel stworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych opartych na szerokiej edukacji społecznej w szczególności dla dzieci i młodzieży. Zmniejszenia kosztów społecznych nadużywania alkoholu oraz promocji zdrowego stylu życia. Przerwania procesu degradacji fizycznej, psychicznej i społecznej osób uzależnionych i ich rodzin. Stworzenia spójnego systemu pracy popołudniowej z dziećmi i młodzieżą z grup ryzyka. Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży upijającej się. Udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Ogółem zarejestrowanych osób w Poradni Odwykowej i Uzależnień w Kłodzku w 2005 r. z terenu Gminy Miejskiej Kłodzko z rozpoznaniem zespołu uzależnienia alkoholowego było 236 osób.

Wszyscy pacjenci zgłaszający się do Poradni Odwykowej i Uzależnień są objęci terapią odwykową w różnej formie w zależności od indywidualnych potrzeb:

1. program realizowany w Poradni podjęto – 47 osób,
2. w tym ukończyło – 18 osób,
3. w placówce stacjonarnej dobrowolnie podjęło leczenie – 32 osoby,
4. osób zobowiązanych do podjęcia leczenia postanowieniem Sądu było około – 100 osób.

Poradnia Odwykowa i Uzależnień nie prowadzi monitoringu w związku z brakiem takiego programu. Pacjenci po ukończonym programie dalszą trzeźwość utrzymują biorąc udział w mitingach AA prowadzonych w Klubie AA przy Klasztorze O.O. Franciszkanów. Większość pacjentów utrzymuje kontakt z Poradnią, część z nich korzysta z informacji udzielanych przez Poradnię o dalszych możliwościach samorealizacji w procesie trzeźwienia.

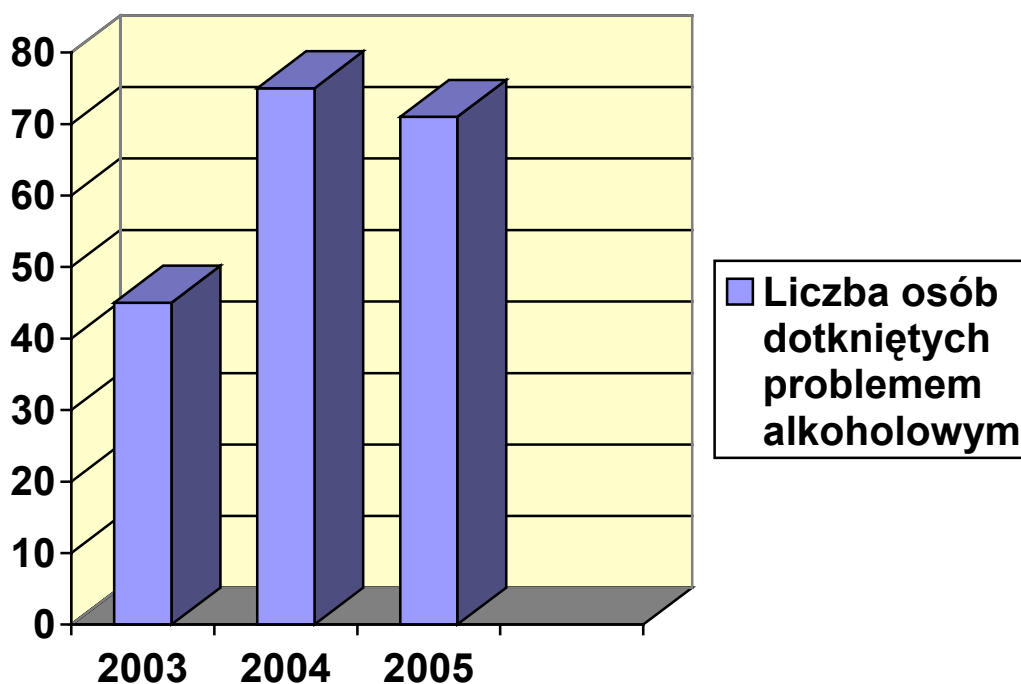
Część osób korzysta z pomocy finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej czy poradnictwa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku. W latach 2004 i 2005 liczba osób uzależnionych od alkoholu korzystających z pomocy społecznej Ośrodka wahała się na poziomie od 75 do 71. Część ma stałe świadczenia: renty czy emerytury, są tacy, którzy nie mają źródła stałego dochodu i dorabiają sobie pracując dorywczo na terenie miasta

Kłodzka. Źródłem dochodu na alkohol jest również zbieranie surowców wtórnych, puszek aluminiowych, złomu, butelek.

Trudno by było utrzymywać, że osoby uzależnione od alkoholu są ludźmi pracy, dla których praca jest pozytywną wartością w życiu, stawiają alkohol przed pracą.

Z badań przeprowadzonych przez Antoniego Zielińskiego wynika, że „bezczynność jest dla nich silnym źródłem stresu, a jakieś zajęcie zarobkowe pozwala wypełnić pustkę dnia i silniejsze wtedy pokusy picia”.

Liczba osób dotkniętych problemem alkoholowym, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2003 - 2005

Osoby z tzw. „marginesu” piją wszystko w zależności na co jest ich stać od piwa, wina, nalewki poprzez tanią wódkę i denaturat. Picie denaturatu wyznacza jakieś granice przyjęte wśród osób spożywających alkohol. Denaturat piją osoby, które upadły najniżej i

nie widzą celu w życiu, nie mają innej alternatywy, dla nich jest wszystko jedno jak skończy się ich życie.

W obecnych warunkach wysokiego bezrobocia i niezaspokojonego popytu na mieszkania, szanse tej najsłabszej grupy społecznej jaką są osoby uzależnione od alkoholu są niewielkie. W takich warunkach tylko nieliczni, ci najmniej uzależnieni z jakimś oparciem w rodzinie lub instytucjach wspomagających będą mogli wydobyć się z tej sytuacji w jakiej się znaleźli.

Problemy młodzieży w wieku szkolnym.

Podjęcie zachowań ryzykownych jest charakterystyczną cechą dorastania, związaną z realizacją zadań rozwojowych tego okresu życia, poszukiwaniem własnej tożsamości, autonomii, sprawdzaniem swoich możliwości i sposobów radzenia sobie z trudnościami, pełnienia nowych ról społecznych.

Dorastająca młodzież podejmuje wiele różnych zachowań ryzykownych, które mogą powodować różnorodne szkody zdrowotne i społeczne u młodych ludzi, a często również i innych osób z ich otoczenia.

Zachowania ryzykowne są powszechnym zjawiskiem wśród młodzieży w wieku szkolnym. W zależności od rodzaju zachowań i stopnia ich nasilenia, płci i wieku występują one u kilkunastu procent do ponad połowy ogółu młodzieży w wieku szkolnym.

Ilość występowania zachowań ryzykownych zwiększa się z wiekiem.

W roku 2003 przeprowadzono badania w 11 szkołach Gminy Miejskiej Kłodzko, w których udział wzięło 1370 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych. Z badań wynika, że kontakt ze środkami psychoaktywnymi miało 30% młodzieży biorącej udział w badaniach. Jest to liczba 411 uczniów, którzy deklarują, że mieli kontakt ze środkami psychoaktywnymi.

Wnioski:

- 236 osób jest zarejestrowanych w Poradni Odwykowej i Uzależnień z rozpoznaniem Zespołu Uzależnienia Alkoholowego.
- Z pomocy społecznej ze względu na uzależnienie od alkoholu przyznanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2005 skorzystało 71 osób.
- 30% badanej młodzieży miało kontakt z środkami psychoaktywnymi.
-

VI. Wizja.

Aby określić kierunek, musimy najpierw wypracować sobie obraz możliwego i pożądanego przyszłego stanu środowiska lokalnego, wyprowadzonego na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. Obraz ten, który nazywamy wizją, może być nieostry jak marzenie lub tak dokładny, jak zadanie lub

misja. Wizja pokazuje obraz realistycznej, wiarygodnej i atrakcyjnej przyszłości, stan, który pod pewnymi istotnymi względami jest lepszy od tego, jaki istnieje obecnie. Wizja odnosi się do przyszłej sytuacji środowiska lokalnego, po osiągnięciu wizji musi więc być opracowana nowa wizja, bo w przeciwnym razie organizacja straci poczucie kierunku. Tak więc wizja jest ograniczona czasowo i dotyczy przede wszystkim celu, zbyt ambitna i niemożliwa do zrealizowania wizja w ciągu pięciu czy dziesięciu lat, traci swoją siłę motywującą i stymulującą.

W aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej za najistotniejsze do realizacji strategii należy:

- redukcja zjawiska ubóstwa współpracując ze wszystkimi instytucjami i organizacjami pozarządowymi;
- pomoc osobom i rodzinom zagrożonym eksmisją z zajmowanego lokalu oraz bezdomnym przebywającym w Noclegowni w wyjściu z bezdomności;
- wsparcie osób długotrwale pozostających bez pracy poprzez instrumenty reintegracji zawodowej i społecznej mających na celu szerszego dostępu do zatrudnienia w formie robót publicznych, prac interwencyjnych i przygotowania zawodowego;
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i środków odurzających;
- tworzenie przez Gminę Miejską Kłodzko nowych miejsc pracy.

W wyniku realizacji tak sformułowanego celu nastąpi poprawa standardu życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zostanie ułatwiony proces koniecznych przemian i dostosowania się do nowych warunków w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

VII. Misja.

Podejście strategiczne widzi misję przede wszystkim jako strategiczne narzędzie służące zdefiniowaniu istoty przedsięwzięcia. Misja jest czymś co się łączy ze strategią, a dokładniej jest pierwszym krokiem w zarządzaniu strategicznym, który ma odpowiedzieć na dwa pytania:

- czym jest nasze przedsięwzięcie?
- czym powinno być?

Misja Gminy Miejskiej Kłodzko ma za zadanie analizowanie problemów społecznych oraz systematyczne badanie skuteczności prowadzonych działań i rozwiązań, które pozwolą na skuteczne redukcje ubóstwa, bezdomności, przeciwdziałanie bezrobociu i uzależnieniom oraz opracowanie kierunków rozwoju pomocy społecznej.

Misja na lata 2006-2010 ma na celu zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad świadczonej pomocy, przy jednoczesnej koncentracji i utrwalaniu

pozytywnych tendencji rozwojowych w Gminie Miejskiej Kłodzko z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.

VIII. Priorytety.

Bazą priorytetu są istniejące lub tworzące się powiązania międzyinstytucyjne, dla których istnieją różne czynniki sprzyjające. Zakłada się, że pomoc społeczna w działaniach swoich będzie dążyć do wzmocnienia systemu powiązań współpracując z wszystkimi lokalnymi partnerami w zakresie kształtowania polityki społecznej w celu uzyskania wzajemnych korzyści, których efektem będzie skuteczność i efektywność ekonomiczna na polu pomocy społecznej.

Pobudzenie współdziałania społeczności lokalnej oraz rozwijanie istniejącej współpracy między instytucjami jest przesłanką wspierania inicjatyw instytucji planujących wspólne przedsięwzięcia organizacyjne.

Realizacja priorytetów będzie polegała na uzyskaniu efektów ze wspólnych działań koncepcyjnych i połączenia sprawności instytucjonalnej z zakresu pomocy społecznej innych instytucji zaangażowanych w realizację priorytetów.

Warunkiem skuteczności realizacji programów pomocowych jest zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Dodatkowym efektem takiej współpracy będzie podnoszenie zdolności absorpcyjnej instytucji i wzrost jakości działań administracji publicznej zorientowanej na sprawne wdrażanie programów.

Priorytet 1

Redukowanie zjawiska ubóstwa.

Ponieważ ludzie mają różny potencjał osobowy, rodzinny i materialny do radzenia sobie z przeszkodami o charakterze instytucjonalnym, osoby o niskim potencjale są bardziej narażone na to, że przyczyny wykluczenia społecznego właśnie w ich przypadku doprowadzą do trwałych i negatywnych konsekwencji dla prowadzonego przez nich życia. Bezpośrednim skutkiem wykluczenia społecznego będzie niewypełnienie ról społecznych, niekorzystanie z zasobów publicznych, niezabezpieczenie własnej egzystencji w godny sposób. W takim przypadku konsekwencją musi być izolacja społeczna, ubożenie i ubóstwo oraz utrata poczucia godności, co najlepiej widać w postaci długotrwałej ulicznej bezdomności pogodzonej ze swym losem.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w mieście oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo.

Świadczenia udzielane w różnorodnej formie z powodu ubóstwa mają charakter ratunkowy. Należą do nich świadczenia pieniężne i niepieniężne. Świadczenia finansowe w ramach pomocy społecznej to różnego typu zasiłki: stały, okresowy, celowy. Świadczenia niepieniężne to przede wszystkim pomoc rzeczowa: posiłek, schronienie, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

W większości przypadków ubóstwo spowodowane jest długotrwałym bezrobociem więc wymaga specjalnych form działania:

- organizowania robót publicznych,
- tworzenie Klubu Integracji Społecznej,
- tworzenie Centrum Integracji Społecznej.

Roboty publiczne to prace zorganizowane dla osób pozostających bez pracy bez prawa do zasiłku przez określone instytucje administracyjne i społeczne, które otrzymują refundację części kosztów ich zatrudnienia z Powiatowego Urzędu Pracy.

Z doświadczenia pomocy społecznej wynika, że nie wystarczy biednym ludziom pomagać wyłącznie poprzez świadczenia pieniężne. Ale również celem działań jest reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Takie możliwości daje stworzenie Klubu Integracji Społecznej czy Centrum Integracji Społecznej. Gdzie można realizować szereg kompleksowych działań zmierzających do zapewnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym bezpieczeństwa socjalnego, rozumianego jako szeroko pojęta profilaktyka, aktywizacja zawodowa i pomoc w osobistym rozwoju.

Celem jest edukacja personalna, zawodowa i społeczna ułatwiająca osiągnięcie samodzielności ekonomicznej między innymi przez:

- zatrudnienie w ramach robót publicznych,
- prace interwencyjne,
- przygotowanie zawodowe,
- prace społeczno użyteczne,
- kursy i szkolenia.

Ponadto, niektóre zadania z zakresu pomocy społecznej można przekazać do realizacji organizacjom pozarządowym zgodnie z ustawą o pożytku publicznym i wolontariacie.

Status materialny rodziny wywiera znaczny wpływ na więź emocjonalną i relacje pomiędzy członkami rodziny, najbardziej dotkliwie odczuwają to dzieci. Obciążenia finansowe stają się dla rodzin ciężarem, z którym sama nie może sobie poradzić, dochody niekiedy nie wystarczają na bieżące utrzymanie, brakuje środków na kształcenie dzieci.

Powołanie Stowarzyszenia Stypendialnego, którego celem byłoby utworzenie systemu stypendialnego umożliwiającego kształcenie najzdolniejszych dzieci

z najuboższych rodzin na poziomie średnim i wyższym. Działania Stowarzyszenia miałyby na celu pozyskanie partnerów, a utworzony fundusz stypendialny umożliwiłby pomoc rodzinom kłodzkim w wykształceniu dzieci i młodzieży na poziomie średnim i wyższym.

Stowarzyszenie przy realizacji projektu współpracowałoby ze Szkołami, Radą Miejską Kłodzka, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kłodzku, Organizacjami Pozarządowymi.

Stowarzyszenie wraz partnerami prowadziłoby monitoring uzdolnionych dzieci i młodzieży, który miałby na celu:

- wspieranie rozwoju,
- odkrywanie tendencji rozwojowych i twórczych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- prowadzenie działań psychologicznych adresowanych do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin patologicznych.

Wsparcie przez Stowarzyszenie uzdolnionych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich dało by im szansę na lepszy start życiowy a w efekcie poprawę warunków materialno-bytowych i godne życie.

Ograniczenie ubóstwa			
Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu
1. Organizowanie nowych miejsc pracy.	W ramach robót publicznych , prac interwencyjnych, prac społeczno użytecznych, przygotowania zawodowego. Kursy i szkolenia.	Gmina Miejska Kłodzko, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku, Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku.	Analiza ilości uczestników i jakości świadczonych usług.
2. Pomoc psychologiczna.	Psycholog, terapeuta, pracownik socjalny OPS, doradca zawodowy w ramach pracy w Klubie Integracji Społecznej.	Ośrodek pomocy Społecznej w Kłodzku oraz osoby współpracujące tj. terapeuci i psychologowie.	Analiza ilości uczestników i jakości świadczonych usług.
3. Szeroka i pełna informacja o dostępnych formach pomocy i świadczeniach wspomagających funkcjonowanie rodziny w kryzysie.	Poprzez działanie zawodowe pracowników socjalnych i informacje w mediach.	Ośrodek pomocy Społecznej w Kłodzku, media, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Organizacje Pozarządowe.	Systematyczne działania.

4. Prowadzenie szeroko pojętej pracy socjalnej dla osób objętych świadczeniami pomocy społecznej w zakresie nabywania umiejętności wychodzenia z ubóstwa.	Praca socjalna jako podstawowa działalność zawodowa. Prowadzenie systemu kontraktów socjalnych w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.	Beneficjent pomocy społecznej.	Systematyczne działania.
5. Dostosowanie systemu szkolenia młodzieży uwzględniającego zapotrzebowanie rynku pracy na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko.	Ścisła współpraca Powiatowego Urzędu Pracy ze Szkołami i pracodawcami.	Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, Szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz pracodawcy.	Systematyczne działania.
6. Promocja Aktywności Społecznej.	Poprzez lokalne środki masowego przekazu.	Urząd Miasta Kłodzka Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.	Urząd Miasta Kłodzka, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku, prasa, telewizja.
7. Powołanie Stowarzyszenia Stypendialnego.	Uchwała Rady Miasta Kłodzka oraz decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka w sprawie powołania Stowarzyszenia Stypendialnego.	Szkoły, Rada Miasta Kłodzka, Urząd Miasta Kłodzka, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku, Organizacje Pozarządowe.	Analiza ilości uczestników i jakości świadczonych usług.

Priorytet 2

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym eksmisją z zajmowanego lokalu

Programem mogą zostać objęte osoby i rodziny dla których miejscem stałego zameldowania jest Kłodzko, których aktualna sytuacja materialna i rodzinna uniemożliwia spłatę zadłużenia lub pokrywania bieżących wydatków za zajmowany lokal mieszkalny.

Do celów jakie możemy osiągnąć realizując program należy zaliczyć:

- a) pomoc osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialno-bytowej w związku z powstałymi w przeszłości i obecnie zadłużeniami lokalu mieszkalnego,
- b) utrzymanie osób i rodzin w środowisku ich zamieszkania, niedopuszczenie do eksmisji, której konsekwencją bywa najczęściej rozpad rodziny,
- c) zapobieganie bezdomności i pogłębianiu się patologii społecznej.

Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym w rodzinie i w środowisku są zbieżne z celami Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Efektom realizowanego programu będzie:

- a) umocnienie osoby i rodziny w środowisku,
- b) wypracowanie nawyków regularnego opłacania należności czynszowych ,
- c) wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego osoby i rodziny,
- d) zmniejszenie ilości osób posiadających zadłużenie wobec Administratora,
- e) spadek ilości eksmisji,
- f) mniejsza liczba osób zagrożonych bezdomnością.

Realizacja programu w zakresie udzielania pomocy osobom i rodzinom w likwidacji zadłużenia lub powstania przyszłego zadłużenia polegać będzie na:

- a) analizie dochodów i wydatków osoby lub rodziny, która nie jest w stanie z własnych środków pokrywać w całości wydatków mieszkaniowych oraz uregulować powstałych zaległości (analizę przeprowadza Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku przy współpracy Administratora).
- b) ustalenie czy osoba lub rodzina posiada tytuł prawny do zajmowanego lokalu lub utraciła tytuł prawny do zajmowanego lokalu z powodu zaległości mieszkaniowych, lub jest orzeczony wyrok eksmisyjny,
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku w porozumieniu z Administratorem opracowują indywidualny program mający na celu spłatę zadłużenia poprzez rozłożenie na raty, lub rozważenia możliwości częściowego lub całkowitego umorzenia zadłużenia osoby lub rodziny,
- d) w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie będącymi osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kłodzku poszukuje stałej pracy dla takiej osoby w celu osiągnięcia większego dochodu, który umożliwiłby spłatę zadłużenia,
- e) pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku wraz z Referatem Mieszkaniowym Urzędu Miasta Kłodzka w uzyskaniu przez osobę lub rodzinę dodatku mieszkaniowego, który byłby bezpośrednio przekazywany na rachunek bankowy Administratora,
- f) w przypadku mieszkania o powierzchni normatywnej większej niż ta, która uprawnia do uzyskania dodatku mieszkaniowego, pomoc ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku osobie lub rodzinie, która ma zadłużenie w złożeniu wniosku o zamianę mieszkania do Referatu Mieszkaniowego Urzędu Miasta Kłodzka w celu dokonania zamiany mieszkania na mniejsze.

Zabezpieczenie realizacji programu:

- a) osoba lub rodzina zobowiązana byłaby do podjęcia współpracy w rozwiązaniu trudnej sytuacji rodzinnej i materialnej na podstawie zawartej umowy z Burmistrzem Miasta Kłodzka,
- b) uchwalenie przez Radę Miasta Kłodzka Uchwały umożliwiającej spłatę zadłużenia poprzez rozłożenie na raty, lub możliwości częściowego lub całkowitego umorzenia zadłużenia.

Realizatorem programu byłyby poniższe instytucje:

- a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku,
- b) Referat Mieszkaniowy Urzędu Miasta Kłodzka,
- c) Zakład Administracji Mieszkaniami Gminnymi w Kłodzku.

Pomoc osobom bezdomnym przebywającym w Noclegowni w wyjściu z bezdomności.

Bezdomność w Kłodzku w latach 2003-2005 wahała się od 30 do 27 osób bezdomnych. Natomiast zwiększa się liczba osób korzystających z pomocy w postaci schronienia w Noclegowni z 11 osób do 19 w latach 2004-2005 (liczba osób bezdomnych przebywających w Noclegowni w ciągu roku).

Wydłuża się okres pobytu podopiecznych w Noclegowni, stałych podopiecznych korzystających z tej formy pomocy w okresie od 2004 do 2005 było 7 osób.

Wśród osób bezdomnych przebywających w Noclegowni jest duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Jest to negatywne zjawisko, gdyż biorąc pod uwagę ich przeważnie niski poziom wykształcenia, szanse na znalezienie stałej legalnej pracy są znikome.

W Noclegowni przebywają osoby, które mają trudności z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego.

Zauważalny jest problem osób przebywających w Noclegowni nadużywających alkoholu.

Występuje również problem uzależnienia od pomocy instytucjonalnej, występuje zjawisko tzw. „wygodnego życia” u osób przebywających w Noclegowni, które korzystają z pomocy społecznej.

Programem mogą zostać objęte osoby dla których miejscem stałego zameldowania jest Kłodzko a które przebywają w Noclegowni. Celem programu byłoby podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia się osób bezdomnych przebywających w Noclegowni w zakresie realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Indywidualny program wychodzenia z bezdomności realizowany byłby w formie:

1. Funkcjonowania Noclegowni dla mężczyzn oraz wygospodarowania jednego pomieszczenia dla bezdomnych kobiet, które są niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność, upośledzenie umysłowe, chorobę psychiczną lub znaczne uzależnienie od pomocy instytucjonalnej. Bezpośrednia opieka nad podopiecznym sprawowana byłaby przez etatowego opiekuna. Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku współpracowałby z opiekunem i monitorowałby realizację programu. W razie potrzeby zapewnione byłyby konsultacje z psychologiem, terapeutą, lekarzem i prawnikiem.
2. Budowa mieszkań socjalnych dla osób bezdomnych przebywających w Noclegowni, które byłyby zmotywowane do zmiany trybu życia, oczekując na przydział samodzielnego mieszkania. Samodzielne mieszkanie lub pokój, przydzielony na podstawie zawartej umowy. Umowa podpisana pomiędzy Burmistrzem Miasta Kłodzka a podopiecznym. Funkcjonowanie osoby bezdomnej w otrzymanym lokalu monitorowanym przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz Administratora. Powyższe działanie miałyby na celu przygotowanie osoby bezdomnej do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie i zajmowania samodzielnie lokalu mieszkalnego.

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym			
Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu oraz czas realizacji
1. Umorzenie częściowe lub całkowite zaległości mieszkaniowych.	Stworzenie i uruchomienie mechanizmów pozwalających na skuteczne przeciwdziałanie powstawania zaległości mieszkaniowych. Uchwała Rady Miasta Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka.	Referat Mieszkaniowy Urzędu Miasta Kłodzka, Zakład Administracji Mieszkaniami Gminnymi w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej W Kłodzku.	Analiza ilości uczestników i jakości świadczonych usług przy realizacji programu. Praca ciągła.

2. Zamiana mieszkania na mniejsze w przypadku zaległości mieszkaniowych.	Opracowanie procedury umożliwiającej na sprawną zamianę mieszkania w przypadku zaległości mieszkaniowych. Uchwała Rady Miasta, Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka.	Referat Mieszkaniowy Urzędu Miasta Kłodzka, Zakład Administracji Mieszkaniami Gminnymi w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej W Kłodzku.	Analiza ilości uczestników i jakości świadczonych usług przy realizacji programu. Praca ciągła.
3. Budowa mieszkań socjalnych.	Uchwała Rady Miasta oraz Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka o budowie mieszkań socjalnych.	Referat Mieszkaniowy, Zakład Administracji Mieszkaniami Gminnymi w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.	Analiza realizacji budowy mieszkań socjalnych.

Pomoc osobom bezdomnym przebywającym w Noclegowni			
Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu oraz czas realizacji
1. Poszerzenie Noclegowni o pomieszczenie dla kobiet	Uchwała Rady Miasta oraz Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka o poszerzenie Noclegowni o pomieszczenie dla kobiet.	Urząd Miasta Kłodzka, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz opiekunowie.	Analiza pracy placówki, realizacji programu i ilości uczestników. Praca ciągła.
2. Mieszkania socjalne dla osób bezdomnych.	Przydział mieszkań socjalnych dla osób bezdomnych.	Komisja mieszkaniowa przy Urzędzie Miasta Kłodzka, Referat Mieszkaniowy, Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka.	Praca ciągła

Priorytet 3

Przeciwdziałanie bezrobociu.

Transformacja ustroju społeczno-gospodarczego Państwa zmieniła w istotny sposób warunki życia społeczeństwa. Pojawiła się nierównowaga w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, postępujące zróżnicowanie mieszkańców według dochodów, brak pracy z tendencją powiększania się grupy społecznej, która potrzebuje różnego rodzaju wsparcia.

Duża liczba osób pozostająca bez pracy pobierająca zasiłek dla bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy jak i świadczenia z Ośrodka Pomocy Społecznej stanowi potencjalną grupę osób zagrożoną wykluczeniem społecznym.

Istniejący stan rzeczy nakazuje zatem przyjęcie i realizację priorytetów które powinny:

- zredukować niepewność wśród osób pozostających bez pracy;
- doprowadzić do osiągnięcia przez społeczność zdolności radzenia sobie z trudnościami przy pomocy różnych form wsparcia.

Rolą Gminy ze względu na bliskość do obywatela oraz istniejący i funkcjonujący system pomocy społecznej będą następujące zadania:

- wzmocnienie usług prozatrudnieniowych w ramach pomocy społecznej;
- aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zapewnienie dostępności do informacji o możliwości podjęcia pracy;
- zapewnienie informacji obywatelskiej o usługach służb społecznych.

Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może być realizowana w ramach pracy socjalnej poprzez:

- zatrudnienie socjalne – regulowane ustawą o zatrudnieniu socjalnym;
- umożliwienie Ośrodkowi Pomocy Społecznej w większym niż dotychczas stopniu wykorzystania instrumentu robót publicznych, prac społecznie użytecznych, które będą zapewniać krótkookresowe prace aktywizujące osoby w najtrudniejszej sytuacji materialnej (redystrybucję środków prowadzić będzie Powiatowy Urząd Pracy).

Istotnym problemem jest doprowadzenie do zintegrowania działań różnych służb społecznych na tym samym szczeblu samorządowym, jak również skoordynowanie działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami samorządu.

Argumentacją dla rozwoju inicjatyw samorządowych stanowi nie tylko aspekt finansowy problemu bezrobocia w środowisku lokalnym. Konieczność ponoszenia przez budżet miasta znaczących kosztów pomocy społecznej kierowanej do osób pozostających długotrwale bez pracy i ich rodzin. Jest nią również świadomość zagrożeń wynikających z długotrwałego bezrobocia, dla jednostki, rodziny i społeczności lokalnej.

Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi skutkami psychospołecznymi, wymaga skonstruowania specjalnych form działania:

- monitorowanie socjalne, postępowanie w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy, ma na celu aktywizowanie podopiecznego Ośrodka Pomocy Społecznej w wyjściu z bezrobocia. Partnerem wspomagającym w tym działaniu jest Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, poprzez oferty pracy kierowane do Ośrodka Pomocy Społecznej jak i przekazywaniu informacji dotyczących kursów zawodowych i przekwalifikowania zawodowego.

- Klub Integracji Społecznej, w ramach którego prowadzone byłyby zajęcia mające na celu motywowanie osób pozostających długotrwale bez pracy do aktywnego życia zawodowego. Zajęcia terapeutyczne prowadzone w grupie z psychologiem, mające na celu przygotowanie osób bezrobotnych do podjęcia pracy w prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej robót publicznych.
- działanie Klubu Integracji Społecznej będzie wsparciem dla bezrobotnych, pozwoli na lepszą integrację oddziaływań Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy.

Podjmowanie działań mających na celu inicjowanie i propagowanie tworzenia nowej formy aktywizacji bezrobotnych jaką będą spółdzielnie socjalne.

Tworzenie spółdzielni socjalnych ma na celu aktywizację zawodową i ułatwienie zaistnienia na rynku pracy bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w myśl ustawy o zatrudnieniu socjalnym osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych, zwolnionych z zakładów karnych, chorych psychicznie oraz długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 36 miesięcy.

Podjęcie działań w organizowaniu spółdzielni socjalnych ma na celu stworzenie możliwości wspólnej pracy dla osób, które w pojedynkę miałyby trudności w uruchomieniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Wspólna praca pozwoli takim osobom na tworzenie nowych miejsc pracy, a także na spełnianiu ważnych ról społecznych, jak tworzenie więzi międzyludzkich oraz reintegrację zawodową i społeczną.

Powyższe projekty działań odnoszą się do osób bezrobotnych i mają spowodować zwiększenie planowanej aktywności w poszukiwaniu pracy, a w końcowym efekcie, wyjście z bezrobocia i z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Przeciwdziałanie bezrobociu			
Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu
1. Aktywizacja zawodowa.	W ramach robót publicznych , prac interwencyjnych, prac społeczno użytecznych, przygotowania zawodowego. Kursy i szkolenia.	Gmina Miejska Kłodzko, Ośrodek pomocy Społecznej w Kłodzku, Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku.	Analiza realizacji programu i ilości uczestników. Praca ciągła.

2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłodzku.	Uchwała Rady Miasta oraz Decyzja Burmistrza Miasta Kłodzka o utworzeniu Klubu Integracji Społecznej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz osoby współpracujące tj. terapeuci, psychologowie, doradca zawodowy.	Analiza pracy placówki, realizacji programu i ilości uczestników.
3. Współpraca z lokalnymi pracodawcami zmierzająca do uzyskania miejsc pracy dla osób korzystających z pomocy społecznej.	Kierowanie do pracy osób objętych świadczeniami pomocy społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz pracodawcy.	Praca ciągła.
4. Inicjowanie i tworzenie spółdzielni socjalnych.	Aktywizacja osób bezrobotnych do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.	Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, Szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.	Analiza działalności spółdzielni socjalnej i realizacji programu.
5. Inicjowanie powstawania grup samopomocowych osób dotkniętych bezrobociem.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku	Praca ciągła.

Priorytet 4

Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych

W celu przeciwdziałaniu powstawania patologii społecznych w Gminie Miejskiej Kłodzko, szczególnie wśród osób uzależnionych od alkoholu należy zintensyfikować działania profilaktyczne i edukacyjne. Uzasadnieniem prowadzenia działań profilaktycznych i edukacyjnych jest fakt, iż koszty działania są niższe, aniżeli koszty likwidowania patologii społecznych.

Negatywne zjawiska społeczne są konsekwencją braku umiejętności radzenia sobie z problemami. Istnieje zatem konieczność prowadzenia profilaktyki i edukacji w tym zakresie i wspieranie działań ukierunkowanych na pozytywny rozwój osobowości.

Podstawowym aktem prawnym obejmującym zakres działań w tym temacie jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Najważniejsze cele zawarte w programie to przede wszystkim profilaktyka, leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i nadużywaniu środków psychoaktywnych obejmują przede wszystkim zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Udzielanie pomocy psychospołecznej, prawnej a także prowadzenie szeroko rozumianej działalności edukacyjnej oraz informacyjnej wśród młodzieży szkolnej.

Działania te powinny być z dużym naciskiem kierowane do młodzieży zagrożonej zachowaniem zwiększonego ryzyka tj. nadużywaniem alkoholu, przyjmowaniem środków psychoaktywnych.

Nasilone zachowania ryzykowne dotyczą 30% badanej młodzieży w wieku szkolnym. Dla tej grupy zwiększonego ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z tymi zachowaniami winny być prowadzone działania profilaktyczne i edukacyjne.

Program realizowany byłby poprzez rozszerzenie działalności Poradni Odwykowej i Uzależnień w Kłodzku jaki i prowadzonej na szeroką skalę w Szkołach działalności profilaktycznej, edukacyjnej, terapeutycznej i informacyjnej propagującej pozytywny rozwój osobowości u młodzieży w wieku szkolnym.

1. Działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym:

- a) umiejętność radzenia sobie ze stresem,
- b) propagowanie zdrowego stylu życia,
- c) twórczego spędzenia wolnego czasu,
- d) uczenia umiejętności funkcjonowania w środowisku,
- e) wiedza na temat uzależnień i ich skutków.

2. Działania mające na celu rozwój osobowości – psychologiczne:

- a) odkrywanie tendencji rozwojowych i twórczych jednostki,
- b) stymulowanie własnego rozwoju i aktywności,
- c) wzmacnianie i akceptacja pozytywnych zmian,

3. Działania informacyjne propagujące pozytywny rozwój osobowości:

- a) inicjowanie, organizowanie i koordynowanie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych,
- b) inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajowości,
- c) działania informacyjne w formie prelekcji, broszur, ulotek i plakatów.

Zadaniem prowadzonej profilaktyki byłoby przeciwdziałanie skutkom nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej, informowanie o szkodliwości nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych. Zmotywowanie młodzieży uzależnionej do podjęcia terapii odwykowej prowadzonej przez psychologów i specjalistów terapii uzależnień.

Program realizowany byłby przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Odwykowej i Uzależnień, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Szkół oraz osób współpracujących tj. terapeutów i psychologów.

Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu			
Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu
1. Dalsze funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób dotkniętych problemem alkoholowym oraz przemocą.	Urząd Miasta Kłodzka – realizacja programów profilaktycznych.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Odwykowa i Uzależnień, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku	Analiza pracy Komisja ds. realizacji programu i ilości uczestników. Praca ciągła.
2. Szeroka akcja edukacyjna w zakresie skutków choroby alkoholowej.	Urząd Miasta Kłodzka – organizowanie szkoleń, ulotki, informacje na temat choroby alkoholowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku, Szkoły.	Analiza pracy Komisji, realizacji programu i ilości uczestników. Praca ciągła.
3. Edukacja i informacja skierowana do sprzedawców napojów alkoholowych.	Urząd Miasta – organizowanie szkoleń, ulotki, informacje na temat choroby alkoholowej.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Odwykowa i Uzależnień, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.	Analiza pracy, realizacji programu i ilości uczestników. Praca ciągła.
4. Kontrola przestrzegania zasad realizacji ustawy wychowanie w trzeźwości, a w szczególności – sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym i nieletnim.	Złożenie wniosku do organów ścigania – dotyczący wszczęcia postępowania w przypadku ujawnienia nie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.	Urząd Miasta Kłodzka, Straż Miejska, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Prace kontrolne – analiza kontroli punktów sprzedaży.
5. Działania interwencyjne w przypadkach łamania przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.	Składanie wniosków do organów ścigania dotyczące wszczęcia postępowania w przypadkach jawnego nie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.	Straż Miejska, Urząd Miasta Kłodzka, miejska Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.	Prace kontrolne – analiza kontroli punktów sprzedaży.

Pomoc młodzieży w wieku szkolnym mającej kontakt z środkami psychoaktywnymi

Zadania w ramach celu	Sposób wykonania	Odpowiedzialność za realizację	Monitoring realizacji celu
1. Poszerzenie funkcjonującego w Poradni Odwykowej i Uzależnień systemu programów wsparcia dla młodzieży uzależnionej od alkoholu i środków psychoaktywnych.	Uchwała Rady Miasta Kłodzka oraz współpraca Urzędu Miasta z Poradnią Odwykową i Uzależnień.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku oraz osoby współpracujące tj. terapeuci, psychologowie. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Poradnia Odwykowa i Uzależnień, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Szkoły.	Analiza pracy placówki, realizacji programu i ilości uczestników.
2. Wspieranie programów i działań z zakresu profilaktyki skierowanych do młodzieży i ich rodziców.	Zlecenie zadań na zasadach konkursu ofert przez Urząd Miasta Kłodzka.	Urząd Miasta Kłodzka, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.	Na podstawie umowy zawartej pomiędzy wyłonionym podmiotem w konkursie ofert a Burmistrzem Miasta Kłodzka. Kontrola realizacji programu.
3. Zajęcia pozalekcyjne uwzględniające elementy programów profilaktycznych.	Zlecenie zadań na zasadach konkursu ofert przez Urząd Miasta Kłodzka.	Urząd Miasta Kłodzka, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.	Na podstawie umowy zawartej pomiędzy wyłonionym podmiotem w konkursie ofert a Burmistrzem Miasta Kłodzka. Kontrola realizacji programu.
4. Alternatywne formy spędzenia czasu wolnego z uwzględnieniem programów profilaktycznych.	Zlecenie zadań na zasadach konkursu ofert przez Urząd Miasta Kłodzka.	Urząd Miasta Kłodzka, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.	Na podstawie umowy zawartej pomiędzy wyłonionym podmiotem w konkursie ofert a Burmistrzem Miasta Kłodzka. Kontrola realizacji programu.
5. Utrzymanie i doskonalenie środowiskowych świetlic socjoterapeutycznych jako form wsparcia dla dzieci z rodzin alkoholowych.	Analiza pracy funkcjonujących placówek.	Urząd Miasta Kłodzka, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Zgodnie z planem pracy świetlic socjoterapeutycznych.

6. Udzielanie pomocy i wsparcia poprzez działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. alkoholowych i przemocy i spraw dotyczących problemów związanych z narkotykami.	Współpraca Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Urząd Miasta Kłodzka, Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. alkoholowych i przemocy.	Zgodnie z planem pracy Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. alkoholowych i przemocy.
7. Systematyczne prowadzenie procedury w sprawach przemocy pod wpływem alkoholu „Niebieska Karta”.	Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku z Powiatową Komendą Policji w Kłodzku i Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Praca ciągła.
8. Organizowanie szkoleń dla realizatorów programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku z Powiatową Komendą Policji w Kłodzku i Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku.	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Analiza realizacji programu i ilości uczestników.

IX. Zakończenie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi integralny element polityki społeczno-gospodarczej państwa, samorządów i władz lokalnych.

Głównym sposobem ograniczenia ubóstwa jest zmniejszenie rozmiaru bezrobocia, bezdomności oraz przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu.

Warunkami skuteczności i celowości takiego działania jest wypełnianie postulatów zawartych w niniejszej Strategii. Realizacja programów zawartych w Strategii powinna prowadzić do stworzenia warunków stopniowego osiągnięcia godziwych dochodów przez ludzi ubogich, aby praca i dochody z niej wzięły prymat nad zasiłkami. Zadaniem Gminy winno być nasilenie działań ułatwiających podnoszenie dochodów przy wykorzystaniu

możliwości Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Zakładu Administracji Mieszkaniami Gminnymi, innych instytucji i organizacji pozarządowych.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz Gminy jak i otoczenia Strategia powinna podlegać modyfikacjom.

W trakcie realizacji Strategii mogą bowiem powstać zupełnie nowe cele, które będą wymagały wdrożenia nowych priorytetów. Nie wszystkie aspekty życia w Gminie, z którymi się spotykamy w przyszłości, można przewidzieć z perspektywy dnia dzisiejszego.

Realizując postulaty zawarte w Strategii, należy wierzyć, że jej zapisy otworzą drogę do efektywnej pomocy osobom, które własnym staraniem nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma za zadanie niwelowanie zagrożeń, które powodować będą zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego w Naszym Mieście i doprowadzenie w miarę możliwości do integracji społecznej”.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kłodzka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.